

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht - Centrum; J. van Heeren, Sliedrecht - Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, Meerkerk. Telefoon 01837 - 1357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

OP DE GRENS VAN OUD EN NIEUW

„Nu laat Gij, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede, naar Uw Woord; want mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien”.

Lukas 2:29 en 30

In deze dagen zijn we allen in zekere zin grensgangers: We leven op de grens van oud en nieuw. Dat geeft aan deze laatste dagen van het jaar altijd een wat bijzonder karakter. Meer dan anders gaan onze gedachten terug naar wat geweest is, meer dan anders wordt ook vooruitgezien naar wat komen zal. Daarbij zullen de donkere tonen veelal overheersen! Want met hoeveel zorgen en vragen wordt ook dit jaar niet afgesloten? In vele huizen is rouw gekomen, ziekte velde haast tallozen neer, soms vele, vele dagen. Voeg daar nog bij de zorgen van elke dag, van het werk, van de moeite om een weg te vinden in de vragen van deze tijd..... En wat zal het komende jaar dan nog brengen? We weten het niet, maar de gedachte daaraan leidt tot bange voorvoelens en zelfs tot een matte vrees. En zo staan er velen op de grens van oud en nieuw..... vol vragen, zonder uitzicht. Is er dan meer niet? Zult U misschien vragen. Neen, meer is er niet als we op de grens van oud en nieuw staan voor eigen rekening. Dan staan we daar, of we het willen weten of niet, in de diepste troosteloosheid, zonder verwachting, zonder vrede, zonder..... Góð!

Toch kan het zo anders zijn. „Hoe dan”, vraagt U? Wel als U het licht van Gods Geest persoonlijk iets van het wonder van Kerst mag verstaan. Zó dat het oude voorbijgaat en het alles nieuw gaat worden. Als U zo de jaarwisseling tegemoet mag gaan, dan is er bij alle donkerheid en zorgen die dit leven meebrengt toch uitzicht! Want dan gaat U uw weg met vrede in het hart en met de zaligheid in het oog. Zie het bij Simeon, als hij zijn kerstzang aanheft: „Nu laat Gij, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede, naar Uw Woord; want mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien.” Daar staat Simeon op de grens van het oude en het nieuwe. Daar roept hij uit dat het oude voorbij is. Dat ligt al opgesloten in dat kleine eerste woord: „Nu.....” Dat laat zien dat er een bijzonder ogenblik is aangebroken. Het is ook een uiting van verwondering en verruiming, na een tijd van strijd en verwachting. Want die tijd ligt achter Simeon. De Heere had hem immers een belofte gegeven in het verleden en wel een heel bijzondere belofte! Hij zou de dood niet zien eer hij de Christus des Heeren zien zou. (Vs. 26). Daar was een tijd van verwachten op gevolgd, een tijd van uitzien naar de vervulling van die belofte. Dat verwachten is ook worstelen geweest; opworstelen tegen wat het vlees, het eigen ik wil. De tijd kan lang gevallen zijn en de bange gedachte kan zich opgedrongen hebben: „Zouden Gods beloftenissen verder haar vervulling missen?” Want het kan zo moeilijk zijn te wachten op Gods tijd. Dat kost strijd! En toch is die strijd in dat uitzien zo nodig! Daarin beproeft God Zijn kinderen, leert hen sterven aan het hunne; het wordt zelfs al onmogelijker aan hun zijde. Waarom? Omdat ze alléén op Hém hun verwachting zouden stellen en alléén zouden hopen op Zijn Woord. Daarom ligt daar ook de vraag in voor ons: Kennen

wij iets van die verwachting? Dat betekent sterven..... aan uw ijdele verwachtingen, sterven aan het uwe. Dan moet U uzelf voor God afschrijven vanwege uw zonden en uw nameloos tekort..... en toch bleef er dat uitzien, dat verwachten van Hem Die Zijn beloftewoord gaf. De tijd kan dan soms zo lang vallen en de strijd kan dan soms zo zwaar vallen. Maar Die het beloofd heeft blijft de Getrouwe! Allen die Hem verwachten zullen niet beschaamd worden.

Dát ondervindt Simeon in de tempel, als hij het kind in de armen neemt. Dáár zingt hij van in zijn lofzang: Nu heeft Hij Zijn Woord wáárgemaakt!..... „want mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien!” Wat ziet Simeon dan? Voor het menselijk oog is het niets wonderlijks. Het is slechts een kind, dat door zijn ouders in de tempel gebracht wordt om voorgesteld te worden. Het is bovendien een kind van onaanzienlijke afkomst, want de ouders brengen slechts het offer der armen: een paar tortelduiven of twee jonge duiven. En is dat nu Gods zaligheid? Vergist Simeon zich niet? Neen, Simeon kán zich hier niet vergissen. Waarom dan niet? Wel, omdat hij geleid en verlicht wordt door de Heilige Geest! Het is niet zonder reden, dat in deze weinige verzen waarin Simeon voorkomt, niet minder dan drie maal gesproken wordt van het werk van de Geest aan Simeon. De Heilige Geest had de verwachting bij Simeon gewekt, had hem geleerd te blijven verwachten, had hem gedreven naar de tempel en zijn ogen geopend om in dat eenvoudige onaanzienlijke kind de Koning te zien in Zijn schoonheid! Dát is De Belofte! Dát is Gods zaligheid! Laat ons er niet aan voorbijzien hoe Simeon hier spreekt. Hij noemt de Heere Jezus hier „Uw zaligheid”. Eigenlijk staat er voor „zaligheid” een woord dat misschien het beste omschreven kan worden als „middel om te behouden, middel om te redden”. En wie van U hoort dan niet de bekende klanken uit onze Heidelbergse Catechismus doorklinken: Is er enig middel waardoor wij deze welverdiende straf kunnen ontgaan en wederom tot genade komen? En dan is het alsof we Simeon horen zingen: Mijn ogen hebben het gezien: Hij is het, dit kindeke! Want in Hem is het enige middel om de straf der zonde te ontgaan, bij Hem alleen is genade voor strafwaardigen..... want Hij is Gods zaligheid. De zaligheid die door God is bereid. Daarom staat er ook „Uw zaligheid”. Daar is niets van Simeon bij, het is geheel Gods werk. Dat wordt ook zo treffend onder woorden gebracht in het volgende vers..... die Gij bereid hebt..... God heeft die zaligheid bereid, uitgedacht van eeuwigheid en nu, op dit ogenblik geopenbaard. Dat is alles Gods werk. En in dat werk verblijdt Simeon zich: Uw zaligheid..... ’t is alles uit U, ...uit vrije ontferming.

En omdat Simeon hier in die zaligheid delen mag, omdat hij het middel, de Middelaar der verzoening in de armen houden mag, daarom is het vrede! Vrede met God, vrede ook in eigen hart. Nu kan hij heengaan..... in vrede; Hij bidt er zelfs om heen te mogen gaan: Laat nu Uw dienstknecht gaan Heere, naar Uw Woord. We weten niet of de Heere die bede terstond verhoord heeft. Eén ding is wel zeker: wat de toekomst ook brengt, Simeon zal zijn weg gaan in vrede, omdat hij de Christus des Heeren gezien heeft. Dat is voor Simeon een onbegrijpelijk wonder, waarvan hij slechts stamelen kan: Want

VAN DE ADMINISTRATIE

Als U dit mag lezen is 1975, en daarmee de 10de jaargang van „Bewaar het Pand” ten einde. Het woord der Schrift wordt telkens vervuld en wij vliegen daaren. Hebben wij met dezelfde geleerd; Leer ons also onze dagen tellen, opdat wij een wijs hart zouden bekomen? Ook in 1975 bereikte ons ca. 30 maal het bericht van verschillende abonnees, of hij of zij is niet meer! Laten wij bij het verschijnen van No. 26 van ons blad elkander de vraag mogen stellen, geef rekschap van Uw rentmeesterschap. Ons blad kon weer ongehinderd verschijnen, en allen die daaraan medewerkten onze dank daarvoor. Ook aan hen die verschillende nieuwe abonnees ons toezonden eveneens dank; tevens hen die ons verrasten met giften en overbetalingen zijn wij zeer erkentelijk. Wij mogen ons steeds nog verblijden in het uitbreiden van ons abonnee-getal, en we hopen dat ook in 1976 (de 11de jaargang), dit zich mag voortzetten, waarom wij een beroep doen op medewerking van al onze abonnees. Verschillende abonnees betaalden reeds voor 1976 en verrasten ons tevens met een extraatje, zodat wij extra ontvingen f 275,-, hartelijk dank daarvoor. In het 1ste nummer van 1976 zult U wellicht een girokaart aantreffen, zij die reeds betaalden kunnen die rustig naast zich neer leggen, terwijl wij alle andere abonnees opwekken, betaal zo spoedig mogelijk, wat ons later veel werk spaart. Ook mochten wij zes nieuwe abonnees noteren, wat nodig is om op peil te blijven. Tenslotte willen wij U allen bij de wisseling des jaars, des Heeren onmisbare zegen toewensen.
Adm. „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, Giro 74.43.50. v. d. L.

de ogen van mij — onwaardige — hebben Uw zaligheid gezien.

Zo staat Simeon hier op de grens van het oude en het nieuwe. Voorbij is de strijd, voorbij is de tijd van het uitzien. Het is alles nieuw geworden: vrede is in zijn hart gedaald, hij mag met verwondering Gods zaligheid in de armen houden en de toekomst is licht voor hem. En hoe staan wij dan in deze dagen, nu dit jaar wegglijdt? Wat staan er velen op de grens van het oude en nieuwe jaar met lege handen, met een hart vol vragen en met vrees voor de toekomst. Als U zo voort blijft leven voor eigen rekening, dan kunt U vele jaarwisselingen meemaken, dan kunt U vele malen staan op de grens van oud en nieuw. Maar eigenlijk wordt er niets nieuw, blijft alles bij het oude. Eigenlijk blijven er dezelfde lege handen, hetzelfde zondige hart, dezelfde duistere toekomst..... Als dat uw beeld is: buig dan, vóórdat U hoe langer hoe harder wordt, voordat het te laat is! Buig dan, als een verloren zondaar, die het niet meer van zichzelf, maar alleen van God verwacht. Hij zal ze leiden, door zijn Geest, zodat ze als onwaardigen Gods zaligheid gaan zien. Daar is de vrede, daar wordt het alles nieuw. Dan reist U door dit leven niet meer voor eigen rekening, maar op rekening van een Ander. En hoe donker dan ook Gods weg in 1976 moog’ wezen, Hij ziet in gunst op die Hem vrezen. Daarom kunnen ze vóórt, totdat eenmaal de laatste dag aanbreekt. Dan kan een Simeon heengaan .....in vrede, om altijd zich te verblijden in God en in Zijn zaligheid.

Maar - blij vooruitzicht, dat mij streelt!
Ik zal, ontwaakt, Uw lof ontvouwen,
U in gerechtigheid aanschouwen
Verzadigd met Uw godd'lijk beeld.

Urk.

A. Baars

HET EVANGELIE VAN CHRISTUS

38

Nu komt Paulus in verband met het voorgaande tot de kern der zaak en dat is het leven vanuit de beloften. En dat staat weer in verband met

het Goddelijk beloven vanuit het verbond der werken, op grond van de volmaakte onderhou-
houding van de wet, wat door de boom des le-
vens bevestigd werd. Zo zeker als die boom daar
stond en de mens daarvan at, zou hij op grond
daarvan deelgenoot worden van het eeuwige le-
ven.

Maar die band des verbonds is door de mens
veracht met zijn moedwillige ongehoorzaamheid
in het eten van de verboden boom. De mens wil-
de als God zijn en zelf uitmaken wat goed en
wat kwaad was, waarmede alle gemeenschap
met God verbroken werd. Om zo voort te leven
in dienst van Satan naar het goeddenken van
zijn diep verdorven hart.

En nu kan de mens, die met al de beloften des
verbonds is ondergegaan in de heerschappij van
zonde, Satan en ongeloof, daaruit alleen opge-
haald worden door de beloften van het verbond
der genade. En dat is door de Middelaar Jezus
Christus, want „zovele beloften Gods als er zijn,
die zijn in Hem ja en zijn in Hem Amen, Gode
tot heerlijkheid door ons.”

Daar de Middelaar des verbonds de vloek en de
eis van het verbond der werken voor Zijn reke-
ning heeft genomen, komt God door Hem met
de beloften des verbonds tot de zondaar. Waar-
toe Hij is gerechtigd door de Vader. Want op
het Goddelijk vragen: „Wie is hij, die met zijn
hart borg worde om tot Mij te genaken?” heeft
de Zone Gods geantwoord: „Ik heb lust, o Mijn
God! om Uw welbehagen te doen; en Uw wet is
in het midden Mijns ingewands.”

Trouwens, het zou ook niet anders gekund heb-
ben „van Gods kant niet en van des mens kant
niet. Want toen de Heere in het Paradijs tot de
mens kwam na het eten van de verboden boom,
en hem riep tot verantwoording, bracht dat de
mens in 't minst niet tot boetvaardigheid. En
van Gods kant was het niet mogelijk de mens
te bereiken, vanwege Zijn heiligheid en recht-
vaardigheid.

„Doch het behaagde de Heere Hem te verbrij-
zelen,” te weten Jezus Christus, onze Verlosser;
„Hij heeft Hem krank gemaakt; als Zijn ziel zich
tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal
Hij zaad zien, Hij zal de dagen verlengen, en het
welbehagen des Heeren zal door Zijn hand ge-
lukkiglijk voortgaan.” En in het welbehagen des
Heeren gaat het om de vervulling van Gods be-
loften, tot zaligheid van zondaren.

En die beloften waren ten volle **voorwaardelijk**
in Christus. Hij moest de vloek der wet voldoen
en het recht der wet door volmaakte gehoor-
zaamheid vervullen. En dan zou Hij zaad zien
door de vervulling van deze belofte: „En Ik zal
de heidenen geven tot Uw erfdeel, en de einden
der aarde tot Uw bezitting.”

En nu is de kracht en troost van Gods beloften
vanuit het webehagen des Vaders door de zal-
ving van Christus met vreugde-olie, in de enige
en algenoegzame offerande van de Borg des
verbonds.

De beloften zijn „zwangere beloften,” om gees-
telijke kinderen te baren. Het leven der genade
vloeit door de dierbare werkingen van de Heili-
ge Geest voort uit deze zwangere beloften; in
het hart van ellendige zondaren.

En hier rijst als vanzelf de vraag: Hoe komen
nu deze beloften met die vruchtbare werkingen
van Gods genade in het hart?

Bij Abraham had dat rechtstreeks vanuit de
Heere plaats, door de **Engel des verbonds**. De
Heere heeft hem opgehaald vanuit de duisternis
van het heidendom en gesteld in het licht van
Zijn genade. En vandaar uit heeft de Heere
Abraham een zoon beloofd in wiens zaad al de
geslachten der aarde gezegend zouden worden.”
En in uw zaden zullen alle geslachten der aarde
gezegend worden”, zeide de Heere.

Izak was dus wat het natuurlijke en wat het
geestelijke leven betreft een kind der belofte.
En werd uit kracht daarvan begiftigd met het
leven der genade. En in dat verband zegt Pau-
lus: „Maar wij broeders, zijn kinderen der be-
lofte, als Izak was.”

En nu rijst de vraag welke mensen hij daarmee
bedoeld heeft. Zij hadden allen het Evangelie
der genade aangenomen en dat was bezegeld met
het teken en zegel van de Heilige Doop. Van
daaruit werden zij aangesproken als broeders.
En we weten dat de Schrift ons altijd wijst op
tweeërlei mensen en dat loopt door alles heen.
Dat geldt niet alleen de leden doch ook de
ambtsdragers. Maar desniettemin zijn zij broe-
ders uit kracht van het verbond van Gods be-

loften. En nu zijn er broeders die dat zijn zoals
Izak het was en die het zijn zoals Ismaël dat
was. Zodat hij net zo goed het teken en zegel
des verbonds tot verzegeling van Gods beloften
had als Izak.

Maar het was hem alleen te doen om tijdelijke
zegeningen en niet om geestelijke en eeuwige
zegeningen. Zodat hij zich niet bekommerde over
het gemis daarvan, want dat zou hem wel auto-
matisch geworden als kind des verbonds. En dat
was de zoon van de dienstmaagd door Abra-
ham in de hand gewerkt, want hij hield hem
aanvankelijk voor het beloofde zaad als kind
van de belofte. En dat kwaad wordt door Gods
kinderen en knechten tot op de dag van heden
nog bedreven. Men gelooft het van deze of gene,
kind des Heeren te zijn, en bouwt ze daarin op,
en zie als men die leden vroeg of laat daarin
moet loslaten, wordt men met zijn eigen stok ge-
slagen. Ismaël geloofde het goede van zichzelf
vanuit de mond van Abraham en niet vanuit de
mond des Heeren door innerlijke beleving.

Maar hoe moet men dan toch wel werkzaam zijn
met de kinderen die op de erve des verbonds ge-
boren worden en de verzegeling van Gods belof-
ten verkrijgen bij de bediening van de Heilige
Doopt? En dat op grond van dit woord: „Want u
komt de belofte toe en uw kinderen en allen die
daar verre zijn, zovelen als er de Heere onze
God toe roepen zal.”

En nu is het van ouds een goede gewoonte
de kinderen te leren bidden om de vervulling
van Gods belofte. Bij elke maaltijd leerden wij
als kind al bidden met gevouwen handjes in de
hand van moeder of vader: „Heere zegen deze
spijs om Jezus wil, Amen.” En dat is regel ge-
worden, want toen die kinderen groot wer-
den en zelf kinderen van die Heere mochten
ontvangen, hebben zij het ook hun kinderen le-
ren bidden: „Heere, zegen deze spijs om Jezus
wil, Amen.”

Maar dan wordt één van de grootste en dierbare
beloften toch nog maar gebruikt tot het ver-
krijgen van een tijdelijke of lichamelijke zegen.
Terwijl de Heere die in de eerste plaats heeft ge-
schonken voor het deelachtig worden van de
Goddelijke natuur. Hoor maar: „Door welke ons
de grootste en dierbare beloften geschonken zijn,
opdat gij door deze der Goddelijke natuur deel-
achtig zoudt worden, nadat gij ontvloden zijt
het verderf dat in de wereld is door de begeer-
lijkheid.”

En als de Heere Jezus zegt: „Voorwaar, voor-
waar Ik zeg u, al wat gij de Vader zult bidden in
Mijn Naam, dat zal Hij u geven.” Dan gaat het
in het gebruik van Gods beloften niet alleen
om tijdelijke, doch bovenal om geestelijke en
eeuwige zegeningen.

R. Kok

Galaten 4:28

HARTELIJK DANK

We kunnen niet nalaten een artikeltje te schrij-
ven, gericht aan onze vrienden, de mede-redac-
tieleden van ons blad en aan hen, die daarbij
gerekend moeten worden. Zij hebben waarde-
rende woorden tot ons gericht ter gelegenheid
van onze 25-jarige ambtsbediening. Ik ben er ten
volle van overtuigd, dat hun woorden van harte
gemeend zijn. Zij hebben dat duidelijk laten
merken toen ze maandagmorgen 8 december j.l.
met hun vrouwen, voorzover ze die nog mogen
bezitten, bij me kwamen. Het werd voor ons een
onvergetelijk samenzijn. Het is een wonder van
Gods goedheid in Zijn dienst gesteld te mogen
worden en zoveel jaren te hebben mogen ar-
beiden. De Heere riep en zond en heeft het in
al die jaren aan niets doen onthouden. Het
overdenken daarvan maakt verlegen, want wie
zijn wij voor de Heere! De vrienden kwamen
met rijke geschenken als een tastbaar en blij-
vend bewijs van hun waardering en liefde. Wat
doet het goed in deze tijd in je eigen kerkelijk
leven nog vrienden te mogen hebben aan wie
je van harte verbonden gevoelt.

's Avonds was er een besloten samenkomst met
de gemeente, die, zo kunnen we wel zeggen, in
haar geheel was opgekomen. Er waren ook en-
kele vrienden van buiten, die altijd met ons
hebben meegeleefd in blijde en droeve dagen.
Het werd een bijzonder goede avond, geheel
zoals we dat hadden begeerd, waarbij niet de
mens op de voorgrond stond, maar waarbij het
er om ging de daden des Heeren te gedenken.
Dan moeten wij beschaamd zijn. De Heere heeft

Zijn bemoeienissen en trouw betoond. Een
ouderling hield een toespraak in dichtvorm. Er
is mij al gevraagd deze in ons blad op te ne-
men! We zullen wel eens zien. Er werden ge-
schenken aangeboden. Er werd gezongen. Het
was alles een harmonisch geheel. Zelf hielden
we tenslotte een toespraak, waarbij we als uit-
gangspunt namen de vraag, die de Heere Jezus
eens aan Zijn discipelen stelde: Als Ik u uit-
zond, zonder buidel, en male, en schoenen, heeft
u ook iets ontbroken? Aan onze zijde is niets
dan schuld, maar als het er om gaat wie de Hee-
re geweest is, dan antwoorden we met de disci-
pelen: neen, Heere. De Heere heeft het onder
allerlei omstandigheden in het ambtelijke en
persoonlijke leven welgemaakt. Zo konden we
aan het einde zingen uit Psalm 118:

**Ik zal Uw Naam en goedheid prijzen:
Gij hebt gehoord: Gij zijt mijn geest,
Door Uw ontelb're gunstbewijzen,
Tot hulp, en heil, en vreugd geweest!**

Vele anderen lieten op een of andere wijze van
hun belangstelling blijken. Van verschillende
kerkeraden ontvingen we geschenken onder en-
velop. Ook daarvoor hartelijk dank.

We begonnen onze ambtelijke arbeid in Meer-
kerk met een preek over de woorden van Josa-
fath: „.....en wij weten niet, wat wij doen zullen,
maar onze ogen zijn op U. De Heere heeft niet
beschaamd doen uitkomen. Na 25 jaren begeren
we in dezelfde afhankelijkheid van de Heere de
arbeid voort te zetten. De Heere moge deze ar-
beid, ook voor ons blad, kronen met Zijn ze-
gen. B.

Zending onder de Joden onder Toronto

In ons vorige nummer stond vermeld op welke
wijze men geld kon overmaken ten behoeve van
de arbeid van Ds. den Butter te Toronto onder
de Joden aldaar. Naar aanleiding daarvan bel-
de een lezer van ons blad ons op. Hij wilde een
gift overmaken. Hij vroeg of het niet veel een-
voudiger was, wanneer er hier een gironummer
was, waarop men giften zou kunnen overmaken,
die dan gezamenlijk naar Toronto zouden kun-
nen worden overgeschreven. We hebben hem
geadviseerd zijn gift over te maken op de reke-
ning van ons blad, dat men in de kop van ons
blad kan vinden. Wellicht zijn er anderen, die
van deze gelegenheid gebruik willen maken. La-
ten zij er dan voor zorgen, dat hun bijdrage op
de rekening van ons blad komt. Dan wil onze ad-
ministrateur er wel voor zorgen, dat ze hun
bestemming bereiken. B.

NAAR DE KATECHISATIE

183

HET HEILIG AVONDMAAL (3)

We willen nu met elkaar bespreken het GOD-
VRUCHTIG GEBRUIK van het heilig Avond-
maal.

Eerst staan we een ogenblik stil bij de hande-
lingen, welke tot de bediening van het Avond-
maal plaats hebben en waarin zulke betekenis-
volle waarden opgesloten liggen voor een god-
vruchtig gebruik van het sacrament.

De dienaar neemt allereerst het brood. Daarin
ligt reeds de gedachte opgesloten, dat dit brood
dan afgezonderd brood, „heilich brood” is tot het
gebruik. Zo moest ook eerst bij Israëls paasfeest
het paaslam worden afgezonderd, 4 dagen van
te voren. Het mocht geen enkel gebrek hebben.
Het moest een „volkomen” lam zijn.

Bij de instelling van het heilig Avondmaal, di-
rect na de paasmaaltijd, nam Jezus ook het
brood, wijzend op Zichzelf als door de Vader
van eeuwigheid afgezonderd, verordeneerd tot
het Lam Gods.

Deze betekenis heeft dan ook de handeling, wan-
neer de dienaar het brood neemt en het z e-
g e n t, gelijk Christus deed. Dit zegenen is nood-
zakelijk, opdat het tot een spijs der ziel mag zijn
en de vergieting van de wijn tot een geestelijke
drank.

Dan heeft de „breking” van het brood plaats. Dit
wijst op de verbreking van het lichaam van
Christus als het Lam, dat geslacht is, gelijk ook
het uitgieten van de wijn uitbeeldt het uitstor-
ten van Jezus' bloed.

Daarna deelt de dienaar het brood uit en geeft
hij de beker aan de disgenoten.

Ook dit heeft rijke betekenis. Want God heeft
Zijn Zoon gegeven en Hij heeft Zichzelf gegeven
voor een schuldig en doemwaardig volk, dat
moet belijden „midden in de dood te liggen”.
Zo schenkt Hij Zichzelf ook weg aan dat volk.

Hij geeft Zichzelf te genieten door het geloof. Onze Katechismus spreekt in Zondag 28, vraag en antwoord 76, van „met een gelovig hart” het ganse lijden en sterven van Christus aannemen. Wat is „een gelovig hart”? Dat is een verbroken hart en een verslagen geest. Zulk een hart kent dat „zelfmishagen” vanwege „het bedenken van zijn zonde en vervloeking”, waarvan we lezen in het Avondmaalsformulier. Zulk een hart krijgt honger en dorst naar de Heere en naar Zijn heil.

Zo maakt de Heilige Geest ook plaats voor de noodzakelijkheid en gepastheid van een Middelaar en Borg.

Welnu aan zulk een hart schenkt Christus Zichzelf weg. En wanneer Hij dan door Zijn Geest het geloof doet afzien van de mensen en van zichzelf en doet zien op wat HIJ voor dezulken verworven heeft door Zijn bitter lijden en sterven, ja, door dat geloof Zichzelf doet genieten... dan wordt ervaren de verrassende liefde des Heeren, gelijk de bruid vol verwondering en aanbidding uitriep: „De Koning heeft mij gebracht in Zijn binnenkamers.”

Zo wordt het leven der genade in Gods kinderen GEVOED en onderhouden, gelijk brood het lichaam voedt en wijn de geest van de mens versterkt.

Wat kan het lichaam vermoeid en uitgeput raken en de geest inzinken. „Maar een verslagen geest, wie zal die opheffen?” zo lezen we in Spreuken 18:14.

Dat ondervinden ook Gods kinderen naar de ziel.

Wat kan de last van de zonde en van het verdorven bestaan hen drukken. David bezingt het in psalm 38, totdat hij uitroept in vers 22 (ber.)

„Heer, ik voel mijn krachten wijken

En bezwijken;

Haast U tot mijn hulp en red,

Red mij, Schutsheer, God der goden,

Troost in noden,

Grote Hoorder van 't gebed.”

Zo kan de geest van dat volk dermate inzinken, dat het lusteloos, biddeloos, machteloos daar heengaet. In zulk een gesteldheid riep eens dezelfde David uit: „Ik zal nog een der dagen omkomen door de hand van Saul.”

Velerlei bestrijdingen van de vorst der duisternis kunnen de ziel afmatten, het ongeloof daarbij de beoefening van het geloof belemmeren, ja doen afhouden van de genieting van 's Heeren liefde! Wat kan ook de conscientie aanklagen en veroordelen!

Welke spijs en drank zouden zulk een uitgeput hart en zulk een ingezonken geest kunnen sterken en opheffen? Wat is waarlijk spijs en wát is waarlijk drank?

O, welk een nederbuigende liefde des Heeren was het, toen de Heere Jezus in die nacht, waarin Hij verraden werd, het heilig Avondmaal instelde, wetende, welke zwakheden en bestrijdingen de Zijnen kunnen overvallen in de woestijn van dit moeitevolle leven! Ja, toen nam Hij het brood, zeggende het en gaf het aan Zijn discipelen, zeggende: neemt, eet, dat is Mijn lichaam. En Hij nam de drinkbeker en gedankt hebbende, gaf hun dien, zeggende: drinkt allen daaruit.” En Hij wil het heerlijk waarmaken en doen smaken voor Zijn hongerig volk: „Want Mijn vlees is waarlijk spijs en Mijn bloed is waarlijk drank.”

Wat nu is de gezegende vrucht van een godvruchtig gebruik van het Avondmaal? Wel, met een gelovig hart de verzoenende, reinigende en heilgende kracht te ervaren van Christus' offerande; dat Zijn gerechtigheid algenoegzaam is tot verzoening en dat Zijn heiligheid volkomen alle onreinheid en smet der zonde bedekt voor Gods Aangezicht.

Voorts, dat de ziel hoe langer hoe meer met Christus verenigd wordt door de werking van de Heilige Geest. Zo sprak Jezus tot Zijn discipelen: „Die zal Mij verheerlijken; want Hij zal het uit het Mijne nemen en zal het U verkondigen.” Joh. 16:14.

Nog een vraag.

Zal Gods kind de zalige beleving van deze heilrijke zaken altijd bij elke Avondmaalsbediening in de dadelijkheid genieten en inleven? Neen. Dit inleven hangt af van de geloofsoefening of functionering van het geloof. Die de volle verzekerdheid van het geloof mist, maar aan mag gaan hongerend en dorstig, ingewonnen door de kracht van 's Heeren nodiging tot Zijn dis, ja, vanwege de innerlijke betrekking op die

Borg, kan ná het gebruik van het Avondmaal vaak zeer bestreden worden.

Maar dan dient wel te worden verstaan, dat het Avondmaal is ingesteld tot VERSTERKING van het zwakke geloof. Het Avondmaalsformulier spreekt van een „onvolkomen geloof”. Het bedoelt daarmee het geloof in zijn onvolkomen BEOEFENING, want het geloof als GAVE op zichzelf is wél volkomen, maar de functionering ervan kan zwak of sterk zijn.

Welnu, gelijk brood het lichaam versterkt, zo zal ook het gebruik van het heilig Avondmaal de ziel versterken bij alle zwakheden en bestrijdingen. Die versterking heeft ook plaats ná het Avondmaal en wel door al meer gelovig werkzaam te worden met de Heere en Zijn onveranderlijke beloften.

In die weg brengt de Heilige Geest tot de rijke ZEKERHEID of VERZKERDHEID des geloofs en dát, door steeds diepere zelfkennis, ontlediging en ontgronding.

Om al deze dingen te overdenken en in te leven, is ook de DANKZEGGING of NABETRACHTING zulk een kostelijk middel.

Sta de bekommerde, bestredene maar veel naar ONDERWIJS door Gods Geest en zij het de bede: „Och, dat ik Hem kenne en de kracht Zijner onstanding.”

E.

v. L.

ZALIGMAKEND EN HISTORISCH GELOOF:

(Slot)

HOE DACHT TEELLINCK ER OVER?

„En dit moet wel zó zijn en verstaan worden, anders kunnen wij Gods bedreigingen en beloften niet in waarheid overéén brengen en kunnen wij die allebei niet handhaven (hetgeen toch geschieden moet, al zou hemel en aarde vergaan), als men zich niet aan dit bescheid vasthoudt. Want zoals wij nu hierboven de algemene bedreigingen Gods bewezen hebben, worden ze ook volgens uitspraak van het Heilig Evangelie in het bijzonder toegeëigend en vastgemaakt bij allen die zich niet bekeren, Luk. 13:5 v. Hieruit moet dus noodzakelijk volgen, dat allen die moedwillig in hun zonden volharden, die zich als nog onbekeerlijk gedragen, geenszins part en deel hebben aan Gods beloften der genade. Want zij hebben in het bijzonder, ieder persoonlijk, part en deel aan Gods bedreigingen der wrake. En het is onmogelijk, dat één en dezelfde persoon tegelijk zou deel hebben aan Gods beloften ter genade en aan Gods dreigementen ter wrake; even onmogelijk als het is, dat iemand tegelijk en ter zelfder tijd een kind Gods of der genade en een kind des duivels of des toorns zou zijn.

Zo kunnen dus ook geen onbekeerde zondaars, zolang zij dat zijn en blijven, die beloften der genade ter verzoening aannemen. Want zoals wij nu bewezen hebben, kunnen zij niet meer aannemen dan hun wordt aangeboden. Maar nu is het ook gebleken, dat de beloften der genade hun niet werden aangeboden; de Heilige Geest eigent hun de beloften der genade niet toe. Daarom zijn zij, zolang zij zodanig zijn, geenszins in staat om de beloften der genade ter verzoening aan te nemen. Indien zij het dan toch schijnen te doen en zich — hoewel zij zodanigen zijn — er zich evenwel op beroemen dat hun geloof zo sterk is, dat zij — ondanks het feit, dat hun hart nog geheel en al aan de wereld hangt en zij ook niet wandelen in de voetstappen des gelovigen Abrahams noch zichzelf verloochenen — zich echter dermate verlaten op de goedertierenheid des Heeren en op Zijn grote genade (in Christus geopenbaard), dat zij er niet aan twifelen, of God wil hun al hunne zonden genadiglijk kwijtschelden en hen in genade aannemen: zo heeft een ieder wel reden toe te zien, dat zo'n sterk geloof niet gebouwd is op Gods beloften (hetwelk toch uitsluitend het enige fundament is des waren geloofs!), maar enkel en alleen op hun eigen goeddunken; welk ijdel goeddunken — zoals het geen effect heeft zelfs in aardse dingen — dat nog veel minder heeft in de hemelse. En daarom blijkt het dan ook klaarlijk, dat het sterke geloof van zulke mensen niet anders is dan een sterke verwaandheid, een sterke geestelijke razernij.”

Teellinck gaat nog verder met zijn betoog. Hij zoekt alle ijdele inbeelding als ongegrond en ongenoegzaam voor te stellen. Hij heeft ook beemoedigende woorden voor kleinmoedige ware christenen. We kunnen echter dat alles niet

overnemen. Voor ons ging het er vooral om te laten zien, dat in de dagen van Teellinck al dezelfde gedachten leefden als in onze tijd. En ook om te laten zien hoe hij er over dacht. Me dunkt, daar kunnen weo nze winst mee doen. B.

VOOR DE JEUGD

BESTE JONGELUI

Gideon 58

„Alzo kwam Gideon en honderd mannen, die met hem waren, in het uiterste des legers, in het begin van de middelste nachtwake, als zij maar even de wachters gesteld hadden; en zij bliezen met de bazuinen, ook sloegen zij de kruiken, die in hunne hand waren, in stukken. Alzo bliezen de drie hopen met de bazuinen, en braken de kruiken en zij hielden met hunne linkerhand de fakkelen, en met hunne rechterhand de bazuinen om te blazen, en zij riepen: Het zwaard des Heeren en Gideons! En zij stonden een iegelijk in zijne plaats rondom het leger. Toen verliep het ganse leger, en zij schreeuwden en vloden.”

Richt. 7:19-21

Nadat alles zorgvuldig geregeld was, begint de de strijd. Een goede voorbereiding tot de strijd is nodig. Dat was toen zo en dat is nu nog zo. Dat zal zo blijven ook. Laten vooral onze jonge mensen dat niet vergeten. Zij staan nog aan de ingang van het leven. Het leven is een strijdperk. Dat hebben jullie natuurlijk al meer dan eens gehoord. Je ziet er alleen nog neit zoveel van. Zo gaat dat althans meestal. Je leeft nog onbezorgd en onbekommerd, uit de korf zonder zorg, zoals de ouden dat weleens plegen te zeggen. Doch de strijd is er. Strijd op verschillende fronten van het maatschappelijke leven. Daar moet je jezelf ook op voorbereiden. Straks moeten jullie je plaats in dit leven innemen. Je gaat allemaal een bepaalde kant uit. Ten deze, in zeker opzicht, net als het leger van Gideon. Ik wil dat wel niet helemaal gelijkschakelen, maar zekere punten van overeenkomst zijn er toch wel. De éne gaat naar het kantoor. De ander naar de fabriek. Een derde heeft zijn plaats gevonden op het land. Een vierde komt in de handel terecht. Een vijfde moet naar het onderwijs, een zesde gaat weer wat anders doen. Ieder krijgt zo zijn eigen plaats in het leven. En om die plaats in te kunnen nemen, moet men er op voorbereid zijn. Een goede voorbereiding is nodig. Wat is een goede voorbereiding? Ja, dat is niet zulk een eenvoudige vraag. Vooral niet in het jaar 1975. Want in deze tijd komt alles op de helling. Ook de voorbereiding voor het leven. Zoals men het vroeger deed, zo gaat het tegenwoordig niet meer, zegt men! Nu willen wij het verleden niet gaan idealiseren, door te zeggen, dat het vroeger alleen maar goed was. We willen ook niet zeggen „dat alles, wat als nieuw op de markt van het leven terecht gekomen is, zonder meer slecht is. Toch geloof ik wel te kunnen zeggen, dat alle verandering- vernieuwing beslist geen verbetering is.

Wat ik eigenlijk bedoel? Ik wil in de lijn van het onderwerp blijven, dat we met elkander overdenken. Als men vroeger op het leven voorbereid werd, dan werd er meer rekening gehouden met God en met Zijn Woord, dan dit tegenwoordig het geval is. Op de scholen werd méér begonnen met gebed en het lezen van Gods Woord dan nu. M.a.w.: Het „voor de Heere en voor Gideon”, kwam meer tot zijn recht.

Daar was ongetwijfeld veel vorm bij. Toch ging in die vorm, hier en daar ook het wezen nog schuil. Doch tegenwoordig, nu het wezen zo ontzaggelijk schaars is, laat men de vorm ook steeds meer los en zijn we bezig, om als een christelijk land, tot het heidendom terug te keren. Het is tegenwoordig alleen: Voor Gideon! Het: Voor de Heere is er helemaal niet meer bij. We hebben de Heere immers niet meer nodig, om de strijd in het leven te gaan voeren, om onze plaats in het leven in te nemen. We zoeken het zelf wel uit. We redden het wel zonder Hem.

De regering gaat daar in voor. Je mag in de privé-sfeer nog wel denken wat je wil. Je mag ook nog wel in God geloven. Het is officieel nog wel niet verboden, maar men heeft wel officieel met God en Zijn dienst gebroken. De wetten, die de Heere gegeven heeft om naar te leven, het zijn maar „sta-in-de-wegs” voor het leven. Je wordt er door in je vrijheid beknot, zoals men dat zegt. En de mens moet „vrij” zijn. Vrij op alle terreinen van het leven. En dan kun je God niet meer gebruiken. Dat is de „vrijheid”, die

de Satan zijn volgelingen voorhoudt en die tevens de grootste gebondenheid is. Maar dan een gebondenheid, die de slachtoffers gekluisterd naar de eeuwige rampzaligheid voert. Jonge mensen, ik hoop dat jullie ogen voor deze dingen open zijn, nu jullie nog staan aan de ingang van het leven.

Wat is een goede voorbereiding op het leven? Een goede voorbereiding wordt daar gevonden, waar de Heere nog voorop staat en waar de mens op de tweede plaats komt. Dus in de stijl van: Voor de Heere en voor Gideon! Gelukkig dat er nog kringen zijn, waar voor deze dingen/de ogen open zijn. Ik denk aan de reformatorische scholen, waar men de Heere en Zijn woord tot uitgangspunt wil nemen, voor de voorbereiding op het leven.

Een goede voorbereiding wordt dus daar gevonden, waar de Heere voorop staat. Het is maar een klein getal waar dit het geval is. Het is niet meer dan een „Gideonsbende”. Doch het getal is niet beslissend, maar het geloof in de Heere. Lieve vrienden, zoeken jullie je daarom „gelovig” voor te bereiden. Begin je werk met God. Kun je het niet gemeenschappelijk doen, doe het dan persoonlijk. Je bent uiteindelijk allemaal persoonlijk verantwoordelijk voor God. Bereid je gelovig voor.

Ja, zegt iemand, daar heb je het weer. Jezelf gelovig voorbereiden, hoe moet dat? Daarbij komt, heeft het nog wel enige zin, om dat te doen? Want de praktijk van het leven laat je zien, dat diegenen, die „nergens” aan doen, het dikwijls veel verder brengen dan diegenen, die biddend hun weg proberen te gaan. Zij krijgen vaak een tweede rangs plaats, omdat zij te „serieus” zijn. Ze weten niet „te geven en te nemen”, en dan kun je in de hedendaagse samenleving niet meer mee.

Ik weet, als ik deze dingen zo stel, dat ik problemen aansnijdt, die er werkelijk zijn, en waar menige lezer-es mee zit te tobben. Niet alleen de jongeren, maar ook de ouderen, die hun kinderen moeten voorgaan, en die wat de voorbereiding op het leven betreft met deze vragen geconfronteerd worden.

Als ik de dingen alleen maar horizontaal bekijk, moet ik jullie, die zo denken en redeneren, gelijk geven. Maar dan ben ik zelf al op de lijn terecht gekomen van hen, die God uit het leven gebannen hebben. Dat kan ik doen, zolang ik mijn weg door dit leven vervolg, alleen op de horizontale lijn. Doch die dit doen, moeten niet vergeten, dat men aan 't eind van z'n leven toch God ontmoeten moet. Al degenen, die Hem hier op dood spoor hebben gerangeerd, zullen straks tegen Hem opbotsen. En hoe zal men het dan maken? Het kan de zodanigen dan niet anders dan eeuwig kwalijk gaan. Men mag dan hier in dit leven, de schijn gehad hebben, dat men toch het wijste deel heeft gekozen, doch dan komt straks openbaar, dat het niet het beste deel is, maar het slechtste. Want wie hier de Heere niet tot zijn Deel leert kiezen, die houdt straks alleen de duivel over!

Jezelf gelovig voorbereiden, hoe moet dat? Ja, die vraag ligt er nog steeds. Ik weet hierop eigenlijk maar één antwoord: Jezelf stellen in de weg der gehoorzaamheid, aan het Woord van God. Dat deden die mannen, die Gideon volgden, ook. Als zij hun natuurlijk verstand hadden laten werken, dan hadden zij gezegd: Man, wat wil je eigenlijk van ons? Moeten wij zo op de vijand af? Je spot met ons leven. Daar hebben wij onszelf niet voor over. Daar wagen we onszelf niet aan. Ja, zo hadden zij natuurlijk kunnen redeneren. Zo redeneren er zoveel. Maar zij deden het niet zo. Ze gehoorzaamden zonder meer. Zij spraken niet tegen. Zij deden wat Gideon hen voorhield. Ik geloof dat dit nog de roeping van elk jong mens is, die zich voorbereidt op de strijd van het leven.

Voor de Heere en voor Gideon! Begin met de Heere, dat is de roeping!

Sta de bekommerde, bestredene maar veel naar En nu kunnen jullie natuurlijk weer gaan vragen: Maar kan een mens dat in eigen kracht? De mens is toch onmachtig. Hij ligt toch dood in de zonden en in de misdaden? Wat wil je nu eigenlijk van een mens verwachten?

Nu, ik verwacht van een mens niets. Uit heel deze redenering blijkt, dat de mens in zijn bestaan een vijand van God is. Het niet-kunnen wordt voorop geschoven, terwijl het niet-willen de diepste oorzaak van des mensen onvermogen is.

Als je eerlijk deze dingen benaderen wilt, en je moet toegeven dat je onwil de grootste stain-de-weg is, ga dan ook daarmee maar naar de Heere. Doe het gewoon verstandelijk! En dan is God machtig, om hetgeen jij niet wil en daarom niet kan, wáár te maken in je leven. Hij kan je de wil en het vermogen geven, om het leven met de Heere te leven. Om je, met de Heere voorop, voor te bereiden op het leven. En dan zal de Heere Zelf voor de uitkomst in staan. Hij is het dan aan Zichzelf verplicht om Zijn Woord te houden: Doe uw mond wijd open en Ik zal hem vervullen.

Een goede voorbereiding toegebeden! Het kerstfeest is weer aangebroken. De Almachtige werd een Machteloze, om machtelozen kracht te kunnen geven. Overweeg dit maar eens met de Kerst. Daar zit wel wat denkstof in. Daar het volgende blad eerst na de jaarwisseling zal verschijnen, wensen we jullie allemaal een gezegende uit- en ingang toe.

Jullie aller vriend, Ds. H. C. v. d. Ent

WINTERVAKANTIE

per TREIN of per Vliegtuig
8 of 15 dagen naar

ZELL AM SEE (Hollands hotel)

of

KIRCHBERG in OOSTENRIJK

Programma op aanvraag

I.K.V. Reizen AMICITA b.v.

Burg. de Bruinelaan 68 - 70
Zwijndrecht - Tel. 078 - 22020.

Voor al Uw

- ★ **BOEKEN**
- ★ **BIJBELS en**
- ★ **PSALMBOEKEN**

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783
B.G.G. 05250 - 1531

DORDRECHT

Het bestuur van de Ver. voor Chr. Onderwijs op Reform. grondslag te Dordrecht, vraagt voor de **DS. J. BOGERMANSCHOOL** voor basisonderwijs, Maria Montessorilaan 1, tel. 078 - 41791, in een door uitbreiding reeds bestaande vacature, een

ONDERWIJZERES

voor één der laagste klassen, of een

ONDERWIJZER

voor een middenklas

Ook examenkandidaten kunnen mee-solliciteren. En voor de kleuterschool, eveneens wegens uitbreiding per 1 januari 1976, een

HOOFDLEIDSTER

Beslist Reformatorische beginselen. Het woonprobleem wordt in Dordrecht steeds speedig opgelost.

Inlichtingen kunt u verkrijgen bij het hoofd van de basisschool, de heer J. Mol, Iepenlaan 132, Dordrecht. Telefoon 078 - 61873. Sollicitaties te richten aan de secretaris, de heer L. Alderliesten, Keplerweg 54, Dordrecht.

„Heel veel dank, het heeft me zeer goed geholpen en kan het ieder aanbevelen.”

J. d. J. te H.

Tegen praktisch iedere kwaal leveren wij

**GENEES-
KRACHTIGE
KRUIDEN**

Maandkuur **f 9.50**
(verzendkosten
inbegrepen)

**Droglsterij
SIKKING**

Barvoetestraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 31 28 82
B.g.g. 324606

Voor bijbels, boeken en

muziek

Is **LINDENBERG** uniek!

Grote voorraad

Snelle levering

ook van de allernieuwste uitgaven

**LINDENBERG'S
BOEKHANDEL**

Slaak 4-8 (postbus 4209)
ROTTERDAM 16
Tel. 010 - 11 16 07

HOTEL

**DREYEROORD -
OOSTERBEEK**
Telefoon 085-333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuisvoelt”.

REFORMATORISCH WEEKBLAD

de Schakel

Het enige positief-christelijke blad, dat wekelijks verschijnt.

Gezellig, aktueel en principiëel. Allerlei nieuws en wetenswaardigheden. Interessante artikelen, interviews, politieke beschouwingen, wekelijks commentaar, auto-nieuws, tips, damesrubriek, opvoeding de dokter, recepten, feuilleton en voor de kinderen mooie verhalen en puzzles.

Voor het gehele gezin.

ABONNEER UZELF OF EEN ANDER

of vraag het speciale kerstnummer aan.

Elke nieuwe abonnee ontvangt een prachtige surprise.

Stuur de bon in een open envelop zonder postzegel naar:

„DE SCHAKEL”

Antwoordnummer 69 GOES

Naam :
Plaats :
Straat :
Giro :

☐ Ik abonneer mij meteen en wacht Uw acceptgirokaart af. Ik betaal
☐ per kwartaal f 19,—
☐ per half jaar f 36,50
☐ per jaar f 71,50.

Ik ontvang graag als surprise:

☐ sleutel-etui ☐ zakkam in etui met vijl
☐ combi-beurs ☐ hangkoord ballpoint

☐ Ik ontvang gaarne eerst het Kerstnummer
BhP 6

Gouden Harpen

Meditatieserie

„KORENAREN

UIT DE VOLLE OOGST”:

Abonneert U zich voor minimaal één jaar en daarna tot wederopzegging, dan betaalt U f 13,50 per plaat. Losse nummers f 15,90. Degene die zich abonneert mag ook de andere reeds verschenen platen tegen de abonnementsprijs kopen.

per jaar verschijnen 4 grammofoonplaten met aan ledere kant een meditatie compleet met bijpassende psalmen.

In september verscheen: GH/21: Ds. K. Exalto „Zalig worden” (Fillipp. 2:12b-13) en Ds. P. den Butter „Ikabod” (1 Sam. 4:21-22).

Per 1 DECEMBER a.s. hoopt te verschijnen: GH/22: Ds. G. J. van der Noort Krimpen aan den IJssel en Ds. A. W. van der Plas, Rijssen over „Het nauwelijks zaligworden” en „De Levensstroom”.

REEDS EERDER VERSCHENEN:

GH/05 Drs. W. Chr. Hovius en Ds. J. van Haaren, GH/06 Ds. H. Rijkse en Ds. B. Haverkamp, GH/07 Ds. W. L. Tukker en Ds. G. A. Zijderfeld, GH/08 Ds. L. Huisman en Ds. G. Blom, GH/09 Ds. A. Vroegindewij, Ds. M. C. Tanis en Ds. L. Blok, GH/10 Ds. J. van Slidrecht en Ds. R. Boogaard, GH/11 Ds. D. Riedijk en Ds. J. Catsburg, GH/12 Ds. H. G. Abma en Ds. J. C. van Ravenswaaij, GH/13 Ds. K. de Gier en Ds. J. van der Haar, GH/14 Ds. P. Beekhuis en Ds. D. Hakkenberg, GH/15 Ds. H. Veldhuizen en Ds. F. Harinck, GH/16 Drs. J. Hoek en Ds. G. de Vries, GH/17 Ds. H. Hofman en Ds. C. den Boer, GH/18, Ds. R. Kok en Ds. Iz. Kok, GH/19 Ds. J. van Vliet en Ds. H. C. v. d. Ent, GH/20 Ds. D. Slagboom en Ds. J. W. Verweij.

Verder leveren wij Psalmenplaten, Samenhang en koorzangplaten, orgelplaten, Kerstplaten enz. enz.

Vraag even een folder aan bij:

Gouden Harpen
grammofoonplatenmaatschappij
postbus 135, Lisse
telefoon (02521) 14543 b.g.g. 14215